

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת. ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף קח.

בעלים שתבעו את פקדונם מהשומר חנם, ונשבע שנגנב, ושוב שילם, והוכר הגנב, כפל למי?

מה הטעם?	מה הדין?	
כיון שהטריחו השומר לב"ד לשבועה - לא מקנה לו הכפל	לבעלים	לאביי
כיון שלבסוף השומר שילם ¹ - מקנה לו הבעלים הכפל	לשומר	לרבא

בבא קמא דף קח:

בעלים שתבעו את פקדונם מהשומר, ונשבע שנגנב, והוכר הגנב. תבעו השומר לגנב - והודה, תבעו הבעלים וכפר והביאו הבעלים עדים, מה הדין?²

כשנשבע השומר לשקר ⁴	כשנשבע השומר על אמת ³	
משלם הגנב כפל	נפטר הגנב מכפל	ללישנא קמא ברש"י ⁵
נפטר הגנב מכפל	משלם הגנב כפל	ללישנא בתרא ברש"י ⁶

¹ וביארו התוס' (בד"ה רבא) - ששילם מעצמו, אז רבא לא חושש למה שהטריחו לב"ד קצת, אבל היכא שהדין חייבו לשלם לבסוף, כדאיתא בב"מ (דף לה.) ששם הטריחו לב"ד הרבה עד שהוצרך רב נחמן להגבותו (ולא שילם מעצמו) - בכה"ג לא מקנה ליה.

² הנידון האם נפטר הגנב מכפל במה שהודה לשומר, או שלא חשיבא ההודאה בפני השומר לכלום, וממילא הכפירה לבעלים הוי כפירה המחייבתו כפל כשיביאו הבעלים לבסוף עדים וחייב הגנב כפל.

³ השומר נשבע שנגנבה ממנו באונס - וכך היה באמת.

⁴ דהיינו שטען השומר שנגנבה באונס, ובאמת נגנבה בפשיעה.

⁵ דכיון שנשבע השומר באמת הוא אדם נאמן אצל הבעלים, ואם היה הפקדון בעין נוח היה לבעלים שהוא ימשיך להיות שומר עליו, ולכן על שומר הזה לחזר אחריה - ותביעתו לגנב הוי תביעה, וכשהודה הגנב בפניו נפטר. אבל אם נשבע לשקר, כין שלבסוף יתגלה שהוא שומר שקרן, אכן סהדיי שלא ניחא ליה לבעלים דיהיה שוב שומר על פקדון זה, ולכן אין תביעתו לגנב תביעה - אלא רק מה שתבעו הבעלים, וחייב הגנב כפל. וללשון זו מובנת המשך האיבעיא בגמ', שעמד להשבע בשקר ולא הניחוהו הבעלים מהו, די"ל דכיון שכבר עומד הוא להשבע לשקר - הרי שאינו איש נאמן, או י"ל דסו"ס כיון שלא נשבע גברא נאמן הוא ותביעתו לגנב תביעה.

⁶ דאם על אמת נשבע - הרי שנפטר השומר מהפקדון, ואין לו יותר לחפש אחרי הגנב - ואין תביעתו לגנב תביעה. אבל אם בשקר נשבע, שאליבא דאמת עדיין השומר חייב בפקדון, הרי שיש לו לחפש אחרי הגנב - ותביעתו תביעה. והקשה רש"י על פירוש זה, דא"כ מה האיבעיא בלא הניחוהו הבעלים להשבע על שקר, הרי אפ"י בנשבע ממש על שקר שנפטר מבי דינא בכל אופן תביעתו תביעה ונפטר הגנב, היכא שלא נשבע ולא נפטר מבי דינא כ"ש שעליו מוטל לחפש את הפקדון - ותביעתו לגנב תביעה. ותירצו תוס' (בד"ה ולא) בשם יש מתרצים, די"ל דכין שלא הניחוהו הבעלים להשבע - הרי שמחלו לו, ותו לא רמיא עליה, ולכך אין תביעתו לגנב תביעה. ודחו תוס', דאין זה נכון - דאף שמחלו לו על השבועה לא מחלו לו על הממון.

הוכן עי"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף קח:

נגנבה הבהמה באונס מהשומר, והוכר הגנב, האם מוטל על השומר לעשות דין, או יכול להשבע?

בשומר שכר	בשומר חנם	
משלם לבעלים ועושה דין עם הגנב ²	רצה עושה דין עם הגנב רצה נשבע ונפטר ¹	לאביי
משלם לבעלים ועושה דין עם הגנב	משלם לבעלים ועושה דין עם הגנב ³	לרבא

¹ פ"י, דכיון שהוא שומר חנם יש לו שני אפשרויות, או שהוא ישלם לבעלים ויעשה דין הוא עם הגנב, או שישבע לבעלים שנגנבה באונס, ויעשו הבעלים הדין אם הגנב.

² והגם שהיתה גניבה באונס (לסטים מזויין), ששומר שכר יכול להשבע ולהפטר, מ"מ כיון שהוא שומר שכר והוכר הגנב, ולא יפסיד כלום, על השומר שכר לטרוח אחריה משום שכרו, וישלם לבעלים ויחזור ויפרע מן הגנב.

³ דגם בשומר חנם מצוה עליו לחזר אחר האבידה.